

onoho protizákonného stavu, jenž se přiči monogamickému pojmu manželství. Toto pojetí ustanovení Šu 206 tr. zák. nelze ovšem uvést v soulad s pojmem deliktu dále trvajícího a dlužno proto souhlasiti s převážným názorem literatury (Högel, Stoss, Lamasch, Gross, Finger), která prohlašuje delikt onen nikoliv za trvalý, nýbrž za delikt dále účinkující, a to proto, poněvadž v případě tom jest trestným toliko skutek, kdežto v onom stav. Poměr, který se k nezákonně uzavřenému manželství poí, jest jen účinkem zločinné činnosti dokonané, a jelikož dle platného práva promlčení počíná okamžikem spáchaného činu (§ 227 tr. zák.), dlužno promlčení počítati od uskutečnění v trestní normě popsánoho děje, t. j., jak shora bylo dovedeno, od formálního uzavření bigamického manželství. S tohoto hlediska počalo promlčení v tomto případě dnem 12. srpna 1902. Ježto trestem zločinu dle § 206 tr. zák. jest těžký žalář od 1—5 let, činí lhůta promlčecí dle § 228 lit. b) tr. zák. pět let. Než promlčení trestného činu prospívá obžalovanému jen tenkrát, jsou-li mimo dobu promlčecí současně uskutečněny i jiné podmínky, které stanoví zákon v §§ 227 a 299 tr. zák. Tak ustanovuje zákon v Šu 227 tr. zák., že promlčení nesmí býti přerušeno a vypočítává příkladmo případy, kdy se promlčení přerušuje. V případě, o který jde, vychází ze zjištění rozsudku prvního na jevo, že přerušení promlčení nikterak nenastalo. Také ostatní podmínky shora citovaných ustanovení jsou dány. Zákon vyžaduje v ustanovení Šu 229 tr. zák. písm. a), aby pachatel neměl v rukou žádného, z trestných činů plynoucího užitku. Pod slovem užitek rozumí se toliko materiální zisk a nikoliv zisk immateriální. Obžalovaný, porušiv manželskou věrnost, porušil pouze immateriální práva manželky. Jestliže pak zákon jako další podmínku vyžaduje, by pachatel škodu dle svých sil nahradil, tu i tato podmínka jest uskutečněna, jelikož pachatel materiálního zisku neměl a zločin tudíž náhrady immateriální škody dle své povahy nevyžaduje, jiná škoda, snad vzniklá, pak nepřichází v úvahu. Tyto podmínky promlčení co otázky právní jest oprávněn posuzovati a zjišťovati soud zrušovací. Rozsudek dále zjišťuje, že obžalovaný po dobu promlčecí neuprchl do ciziny a teprve v roce 1914, jsa odveden k válečným úkonům, odebral se do Vídně, která v době promlčecí cizinou nebyla (§ 229 lit. c. tr. zák.). Rozsudkem nalézacího soudu je konečně zjištěno, že obžalovaný od 20ti let žil život pořádný, bezúhonný, čímž jest dána i poslední podmínka Šu 229 d) tr. zák. Se zřetelem na tyto vývody uplynula doba promlčecí dne 12. srpna 1907. Za takto zjištěných okolností nebylo zapotřebí zrušený rozsudek za účelem doplnění ve směru dalšího zjištění vracetí soudu první stolice, nýbrž bylo lze vynést ihned rozsudek sprostující: § 288 čís. 3 tr. ř.

Čís. 1075.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pokud pachatel krádeže (podílník na krádeži) sužítuje ukradený předmět, provinuje se proti předpisům lichevního zákona.

Cenou zřejmě přemrštěnou (§ 7) bude tu jen cena, převyšující cenu, za kterou se mělo předmětu potřeby řádným obchodováním dostatí spotřebitelům.

Předpisy lichevního zákona vztahují se i na směnu za jiný předmět potřeby.

Ke skutkové podstatě řetězového obchodu stačí již koupě předmětu potřeby za účelem úplatného zcizení, třebas ku zcizení nedošlo.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1923, Kr II 130/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečných stížnostech obžalovaných Karoliny G-ové, Marie Sch-ové, Elišky H-ové a Antonína E-a, do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Novém Jičíně ze dne 1. července 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle §u 7 (1) téhož zákona — takto právem: 1. Zmateční stížnosti Marie Sch-ové a Antonína E-a se zavrhují. 2. Zmatečným stížnostem Karoliny G-ové a Elišky H-ové se vyhovuje, rozsudek, pokud jím tyto obžalované byly uznány vinnými přečinem dle §u 11 čís. 4 a přestupkem dle §u 7 (1) zákona o válečné lichvě se zrušuje, Karolína G-ová se sprostňuje dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek §u 7 (1) zákona o válečné lichvě, jehož se prý dopustila tím, že na jaře 1920 v N. ve společnosti jiných pachatelů, využívajíc mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, za předměty potřeby a to kuřivo, zřejmě přemrštěné ceny žádala, a vrací se ohledně Karoliny G-ové a Elišky H-ové věc, pokud se týče přečinu dle § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě soudu nalézacímu, by o ní v objemu zrušení znova jednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost Elišky H-ové. Přisvědčiti dlužno stížnosti, pokud — dovolávajíc se důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., dovozuje, že pouhý prodej cigaret stěžovatelkou nezakládá skutkové podstaty přečinu dle §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Tato skutková podstata nepředpokládá ovšem, jak stížnost mylně za to má, ziskuchtivého nabývání zboží a nepředpokládá ani, by pachatel koupil zboží za účelem dalšího zcizení. Skutkovou podstatu naplňuje jakékoliv jednání, které se vymyká z rámce řádného, zejména z rámce dovoleného obchodování a dává za vědomého spolupůsobení pachatelova těžiti osobám, při řádném přechodu zboží zbytečným. Zákon nerozeznává, zda tímto zbytečným mezičlánkem je pachatel sám či jeho odběratel (dodatel), pokud se týče nerozeznává, zda účinkovala (mohla-li účinkovati) na cenu ve směru vzestupném pletichářská činnost právě onoho pachatele, jemuž jest se zodpovídati, či jeho odběratele (dodavatele). Stěžovatelka vsunula se následkem toho, že šlo o zboží z továrny odcizené, na místo výrobce — továrny; nebyla proto — prodávši cigarety — sama zbytečným mezičlánkem (překupníkem); prodala cigarety pod režijní cenou po 35 Kč za 100 kusů a nebyla proto její pletichářská činnost sama o sobě způsobitou stupňovati cenu předmětu potřeby. Zbytečnými mezičlánky — překupníky — byli co do těchto cigaret — které mohly a měly z rukou stěžovatelky přejíti přímo v ruce spotřebitelů — odběratelka stěžovatelky, spolu-

obžalovaná Karolína G-ová a další nabyvatelé cigaret (Marie Sch-ová a Antonín E.), jejichž pletichářskou činností cena cigaret byla pak postupně zvýšena nad ceny režijní. Stěžovatelka odpovídá proto za prodej cigaret, třeba že je ukradla, dle §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě, věděla-li, že Karolína G-ová kupuje cigarety za účelem dalšího prodeje a že se tak G-ová vsunuje zbytečně do přechodu zboží z výroby do spotřeby (řetězový obchod), nebo věděla-li, že činnost G-ové, nákup a po případě další zcizení jest způsobilý, stupňovati cenu cigaret (jiné trestné pletichy). Tento subjektivní předpoklad není nalézacím soudem zjištěn. Odsuzující výrok není tudíž opodstatněn zjištěnými skutečnostmi a je proto — spočívaje na nesprávném použití zákona co do ustanovení §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě, zejména po subjektivní stránce přečinu — zmatečným dle čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř. I bylo jej — aniž bylo třeba zabývatí se ostatními vývody stížnosti, zrušiti a věc pro neúplnost skutkových zjištění nalézacímu soudu.

Zmatečná stížnost Karolíny G-ové dovozuje — dovolávajíc se důvodů čís. 9 písm. a), čís. 10 § 281 tr. ř., správně jen zmatku posléze uvedeného, že dlužno posuzovati nabývání a zcizování kuřiva jako čin jednotný, že trestné činy řetězového obchodu a předražování, jimiž stěžovatelka byla uznána vinnou, nejsou než sužítkováním odcizené věci a proto úplně vyčerpány již tím, že stěžovatelka byla (jiným rozsudkem) právoplatně odsouzena pro krádež a účastenství na krádeži. Než stížnost jest na omylu. Sužítkování věci ukradené zlodějem anebo podílníkem vyčerpává se skutkovou podstatou krádeže nebo podílnictví na krádeži jen tehdy, jestliže způsob, jakým věc se sužítkuje, nenaplňuje sám o sobě bez ohledu na závadný způsob nabytí věci skutkové podstaty jiného trestného činu. Sužítkoval-li však pachatel věc způsobem o sobě protizákonným, porušil zákon dvojím směrem. Porušení zákona — způsobem sužítkování věci — zůstalo by nedotčeno a beztrestno, kdyby odsuzující výrok obmezil se na trestně právní hodnocení výhradně oné činnosti pachatelovy, již věc nabyt. Posouzení otázky, dopustila-li se stěžovatelka zcizením kuřiva řetězového obchodu, závisí tedy na otázce, zda tímto prodejem o sobě po stránce objektivní, jakož i po stránce subjektivní opodstatněna skutková podstata řetězového obchodu, t. j. vsunul-li se činností stěžovatelky do přechodu kuřiva z výroby do spotřeby zbytečný mezičlánek — překupník buď v osobě stěžovatelky nebo v osobě jejích odběratelek Sch-ové a V-ové, jakož i byla-li si stěžovatelka toho vědoma. A tu dlužno rozlišovati. Ohledně tabáku, stěžovatelkou samou ukradeného, nebyla zbytečným mezičlánkem stěžovatelka, která vsunula se krádeží přímo na místo výrobce-továrny, nýbrž spoluobžalované Sch-ové a V-ové, jejichž překupnická činnost byla s hlediska spotřebitelstva zbytečná a neužitečná, jelikož stěžovatelka mohla a měla prodati tabák přímo spotřebitelům. Zbytečnost vsunutí se Sch-ové a V-ové zjišťuje nalézací soud výrokem, že obě opatřovaly sobě tabák, aby si zjednaly bezprávný zisk, a že jej pak prodaly za zvýšené ceny E-ovi, pokud se týče Aloisii Z-ové. Stěžovatelka musela by se tu zodpovídati za řetězový obchod pouze tehdy, pakli věděla, že V-ová a Sch-ová nakupují tabák — vsunují se takto zbytečně do přechodu zboží — za účelem dalšího zcizení, nikoli pro vlastní spotřebu. Tento předpoklad není nalézacím soudem zjištěn. Ohledně cigaret byla — nehledě k tomu,

že za jejího, po případě vědomého spolupůsobení vsunuje se zbytečně jako překupnice odběratelka Sch-ová — stěžovatelka sama zbytečnou překupnicí, ježto cigarety měly a mohly se dostat z rukou H-ové — jako odcizené zboží — do rukou spotřebitelů bez překupnické činnosti stěžovatelky. Než ani v tomto směru není jasně zjištěno vědomí stěžovatelky o zbytečnosti jejího vsunutí se nebo vsunutí se Sch-ové do přechodu zboží; neboť nalézacím soudem zjištěný úmysl stěžovatelky, zjednat si nabýváním cigaret bezprávný zisk, může se odnášeti též pouze ku vědomí, že nabývá cigaret pro zlodějský původ jejich pod cenou a že si zajišťuje pouze rozpjetí mezi cenou, jí placenou, a cenou skutečnou, aniž si byla vědoma zbytečnosti své činnosti s hlediska spotřebitelstva. Výrok, odsuzující stěžovatelku pro přečin řetězového obchodu, není tedy po stránce subjektivní opodstatněn zjištěnými skutečnostmi, spočívá na nesprávném použití zákona, jest zmatečným dle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. a byl proto zrušen, důsledkem čehož bylo zrušiti též výrok o trestu. Na nalézacím soudě bude, by posuzoval činnost stěžovatelky po případě s hlediska jiných trestních pletich. Při tom bude soudu šetřiti zásady, že jest rozhodným jen, zda pletichy účinkovaly nebo mohly účinkovati na cenu zboží, jimi zasaženého, ve směru vzestupném, bez ohledu na to, byly-li ceny, jinak přiměřené (ceny režijní), překročeny čili nic, ježto skutková podstata Šu 11 čís. 4 zákona o vál. lichvě nepředpokládá ani přemrštěnost ceny ani využitkování mimořádných poměrů poválečných. Zásada, že zřejmou přemrštěnost ceny ve smyslu Šu 7 zákona o vál. lichvě posuzovati je v první řadě s hlediska nabývacích nákladů pachatelových, předpokládá, že nabývací náklady utvořily se způsobem řádným. Zásady té nelze proto použití tehdy, nabyli-li pachatel věci způsobem mimořádným pod cenou, zejména, nabyli-li jí způsobem protizákonným, obzvláště krádeží nebo jiným trestným činem proti bezpečnosti majetku. Cenou zřejmě přemrštěnou bude cena, takovým pachatelem požadovaná, jen tehdy, převýšila-li cenu, za kterou věci mělo se dostat spotřebitelům činnosti řádného obchodu, tedy souhrn výrobních nákladů, režijních nákladů řádného obchodu a občanských zisků výrobců a legitimních obchodníků. Za přiměřené ceny kuřiva ve smyslu zákona dlužno považovati ceny režijní, tabákovou režii pro prodej v trafikách stanovené. Stěžovatelka prodala dle zjištění rozsudku egyptské cigarety po 40 Kč za 100 kusů a 3·6 kg tabáku asi 400 Kč. Režijní cena egyptských cigaret zjišťuje první stolice na 40 h za kus; cena tabáku činila dle posudku znalce 1 kg 200 Kč, tedy 720 Kč za 3·6 kg. Není tu tedy okolností, poukazujících na zřejmou přemrštěnost cen, stěžovatelkou požadovaných. Pro nedostatek této skutkové známky nezakládá zjištěná činnost stěžovatelky skutkové podstaty přestupku § 7 čís. 1 zákona o válečné lichvě. Odsoudil-li nalézací soud stěžovatelku i pro tento přestupek, vycházel z nesprávného použití zákona; bylo proto tento výrok zrušiti a stěžovatelku z obžaloby pro naznačený přestupek propustiti.

Zmatečná stížnost Antonína E-a. V tom, že rozhodovací důvody první stolice nepodávají doslovně, pokud se týče neuvažují výslovně udání stěžovatele, že koupil kuřivo částečně pro vlastní spotřebu, částečně k vůli výměně za potravinu, shledává stížnost neúplnost soudního výroku zřejmě jen následkem názoru, že zdražováním je pouze prodávání za hotové. Náзор ten je mylným. Zcizováním a to zcizováním

úplatným, jaké jest účelem obchodování, jest i směňování, při němž jest úplatou jiné zboží, a jest jím zejména i v oboru řetězového obchodu. Úplatou, které se pachateli dostává při směně ve formě jiného zboží, domáhá se pachatel vůči osobám, s nimiž zboží směňuje, při nejmenším veškerých svých pořizovacích nákladů, tedy vedle svých nákladů — a to, je-li mezičlánkem, s hlediska spotřebitelů neúčelným, nákladů zbytečných, — své nákupní ceny, dodatelem jeho, je-li tento zbytečným mezičlánkem, bezprávně zvýšené. Nastává tudíž i při směnách za předpokladu, že činnost pachatele a jeho dodatele pro řádný přechod zboží nebyla nutná ani účelná, účinek zbytečného pro spotřebitele zdražení, jemuž čelí zákaz řetězového obchodu; účinek ten byl by nastal v tomto případě tím spíše, poněvadž rozsudek zjišťuje, že úmysl stěžovatele směňoval ku zjednání bezprávného zisku. Přihlížel-li první soud ke zmíněnému udání stěžovatelovu, nebylo to na závadu ani výroku, že stěžovatel a jeho dodatelky vsunuly se mezi konsumenty a producenty jako zbytečné mezičlánky, ani výroku, že stěžovatel provozoval řetězový obchod; naopak jsou tyto výroky nalézacího soudu patrně z onoho udání odvozeny. Řetězový obchod jest odrůdou trestních pletich. Ježto pak zákon trestá jako dokonáný přečin již pouštění se do pletich, nelze ani pro pojem dokonáného řetězového obchodu požadovati, aby úmysl pachatelův, zciziti úplatné zboží, za tím účelem úplatně nabyté, byl celý uveden ve skutek. Stačí, předsevzal-li pachatel činnost, směřující k uskutečnění zmíněného úmyslu; stačí tedy zejména již, koupil-li zboží, jež hodlá úplatně zciziti. Nezáleží proto na tom, že stěžovatel byl přistižen a že zboží mu bylo zabaveno dříve, než je směňoval.

Čís. 1076.

Důvod zmatečnosti dle Šu 344 čís. 10 a 11 tr. ř. vztahuje se k výroku porotního soudu, nikoliv porotců.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1923, Kr I 1318/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ustním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Jičíně ze dne 9. listopadu 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupeže dle §§ 190 a 194 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost neprovádí důvod zmatku č. 11 Šu 344 tr. ř. způsobem, jenž by odpovídal zákonu. Snaží se podrobně doličiti domnělou nevěrohodnost jednotlivých svědeckých údajů Josefa M-a, pozastavuje se nad tím, že porotcové zodpověděli hlavní otázky v příčině obou stěžovatelů kladně, ohledně dalších dvou obžalovaných naproti tomu záporně, a dovozuje, že se porotcové nalézali, pokud jde o skutkovou podstatu zločinu, obžalovaným za vinu kladeného, v omylu vůbec a že zejména subjektivní stránky jeho nepochopili, neujasnivše si, že je u každého pachatele potřebí jednak úmyslu loupežného, to jest úmyslu, zmoc-